

Podíl svědomitosti a neuroticismu na rodičovském vyhoření matky

V rámci zápočtového úkolu, jsme se snažil ověřit, zda se na úrovni Rodičovského vyhoření, jakkoliv podílí osobnostní charakteristiky matky. Jinými slovy nás zajímalo, kolik procent variance rodičovského vyhoření je možné vysvětlit za pomoci Neuroticismu a Svědomitosti.

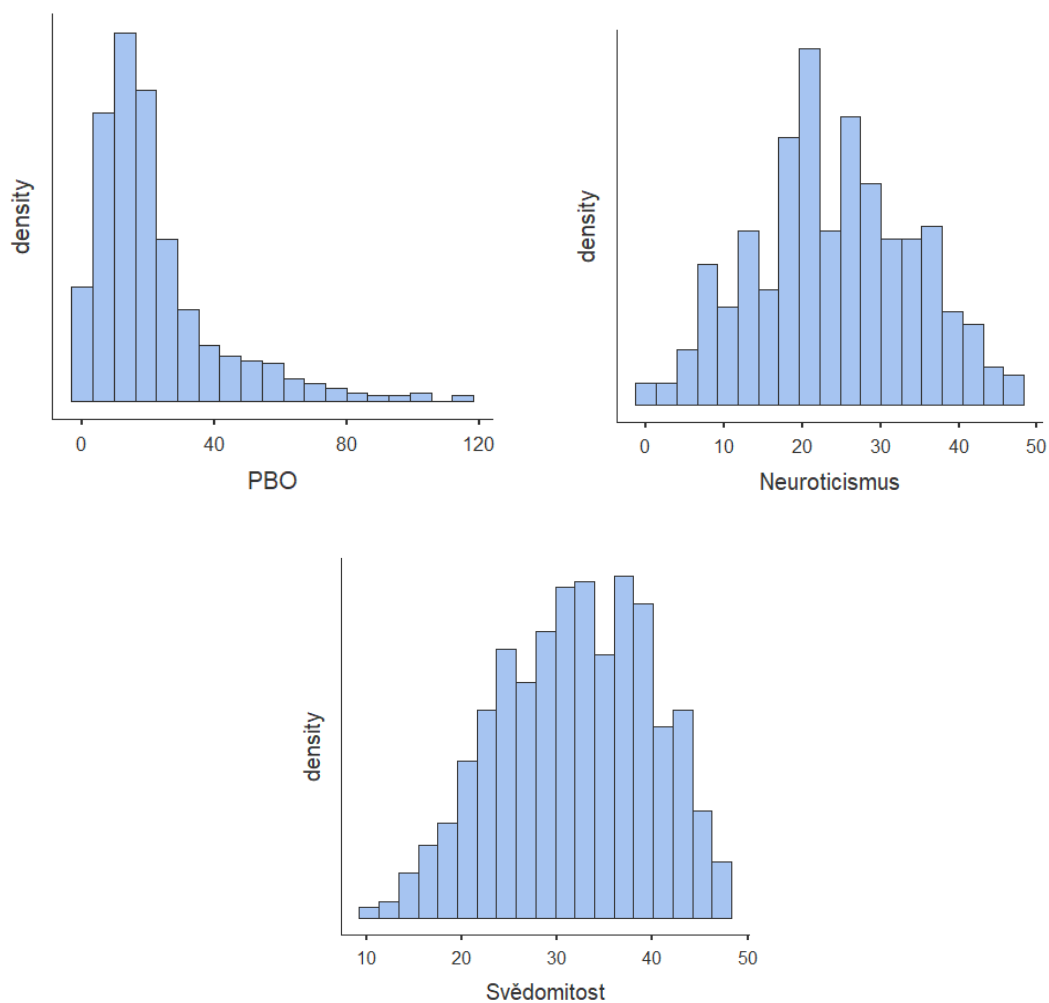
Rodičovské vyhoření je relativně nový koncept, teoreticky vycházející z pracovního vyhoření. Jedná se o pocity vyčerpání. Oproti pracovnímu vyhoření se vyznačuje emočním odstupem od dítěte, sníženou rodičovskou self-efficacy a fyzickým vyčerpáním (Roskam et al., 2017). Největšímu riziku bývají vystavení perfekcionističtí rodiče, protože si uvědomují, jak nedosažitelné jsou jejich cíle a kolik překážek jim stojí v cestě (Norberg et al., 2014). Studie Le Vigoroux a kol. (2017) uvádí rovněž jako rizikové faktory právě neuroticismus nebo svědomitost.

Použitá data pocházejí od 632 žen ve věku od 22 do 60 let. Do vzorku byly zahrnuty ženy s alespoň jedním dítětem. Průměrný věk respondentek je 35,5 let. Data byla sbírána online na facebookových skupinách s tématikou mateřství. Průměrná hodnota Neuroticismu byla 24, průměrná hodnota Svědomitosti 31 a průměrný skóre v dotazníku rodičovského vyhoření 21,6.

Pro práci s daty jsme používali primárně statistický program Jamovi a program Excel. Nejprve jsme ověřili, zda naše data vykazují normální rozložení. Pro zjištění normality dat byl použit Shapiro-Wilkův test. U Rodičovského vyhoření vyšly hodnoty $W=0,814$; $p<0,001$, u Neuroticismu vyšlo $W=0,991$; $p<0,001$ a u Svědomitosti $W=0,985$; $p<0,001$. Tyto hodnoty můžeme považovat za dostačující, i když u Rodičovského vyhoření jsou data výrazně zešíkmená vis histogram.

Tabulka 1 Popisná statistika

	PBO	Neuroticismus	Svědomitost
N	632	632	632
Průměr	21.6	24.0	31.7
Median	16.0	23.5	32.0
Směrodat. odchylka	19.0	10.1	8.13
Shapiro-Wilk W	0.814	0.991	0.985
Shapiro-Wilk p	< .001	< .001	< .001

Obrázek 1 Rozložení dat, histogramy

Dále tedy byla provedena lineární regrese. Jako závislou proměnou jsme použili hodnoty PBO (rodičovské vyhoření) a jako nezávislé proměnné byly použity hrubé skóry Neuroticismu a Svědomitosti. Z naší provedené analýzy vychází, že Neuroticismus a rodičovské vyhoření mají středně silnou korelaci ($R=0,583$) a také, že 34 % rozptylu hodnot rodičovského vyhoření může být vysvětleno pomocí prediktoru Neuroticismus ($R^2=0,340$). Naše zjištění můžeme považovat za signifikantní, jelikož p hodnota je nižší než 0,001.

Tabulka 2 Lineární regrese Neuroticismus

Lineární regrese – Neuroticismus

Model	R	R ²	Adjusted R ²	Overall Model Test			
				F	df1	df2	p
1	0.583	0.340	0.339	325	1	630	< .001

Dále jsme provedli lineární regresi PBO a Svědomitosti. Z tohoto měření jsme opět zjistili, že se tyto dvě proměnné spolu korelují ($R=0,308$), jedná se však o slabší korelaci než u Neuroticismu. Rovněž můžeme z výsledků říci, že 9,5 % rozptylu hodnot rodičovského vyhoření je ovlivněno Svědomitostí ($R^2= 0,0952$). Výsledky rovněž můžeme považovat za statisticky významné ($p<0,001$).

Tabulka 3 Lineární regrese Svědomitost

Lineární regrese – Svědomitost

Model	R	R ²	Adjusted R ²	Overall Model Test			
				F	df1	df2	p
1	0.308	0.0952	0.0937	66.3	1	630	< .001

Dále můžeme říct, že za každý jeden bod Neuroticismu navíc, by se hodnota Rodičovského vyhoření zvýšila o 1,10 bodu. Vzhledem k nízké p hodnotě, můžeme zjištění považovat za statisticky významné ($p<0,001$).

Tabulka 4 Coefficients - PBO - Neuroticismus

Prediktor	Odhad	SE	95% Konfidenční interval		t	p
			Lower	Upper		
Intercept	-4.78	1.5877	-7.898	-1.66	-3.01	0.003
Neuroticismus	1.10	0.0610	0.980	1.22	18.03	< .001

Z dalšího modelu vyšlo, že za každý jeden bod Svědomitosti navíc, je odhadovaný pokles bodu rodičovského vyhoření 0,722 bodu. P hodnota je opět signifikantní ($p<0,001$) a výsledky tak můžeme považovat za statisticky významné.

Tabulka 5 Model Coefficients - PBO Svědomitost

Prediktor	Odhad	SE	Lower	Upper	t	p
Intercept	44.503	2.9042	38.800	50.206	15.32	< .001
Svědomitost	-0.722	0.0887	-0.897	-0.548	-8.14	< .001

Z námi provedené analýzy jsme zjistili středně silnou pozitivní korelaci Rodičovského vyhoření. Stejně tak se nám podařilo zjistit, že úroveň rodičovského vyhoření matky je možné vysvětlit z 34 % Neuroticismem. Rovněž se nám podařilo zjistit slabší zápornou korelaci Rodičovského vyhoření a Svědomitosti. Z naší analýzy také vyšlo, že rozptyl hodnot Rodičovského vyhoření je možné z 9,5 % vysvětlit Svědomitostí.

Námi zjištěné výsledky potvrzují, že Neuroticismus a Svědomitost jsou významné proměnné, které by měly být brány v potaz při zjišťování Rodičovského vyhoření (Le Vigouroux et al., 2017).

Zdroje:

Le Vigoroux, S., Scola, C., Raes, M. E., Mikolajczak, M., & Roskam, I. (2017) The big five personality traits and parental burnout: Protective and risk factors. *Personality and Individual Differences*, 119(1), 216-219. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.07.023>

Norberg, A. L., Mellgen, K., Winiarski, J., & Forinder, U. (2014) Relationship between problems related to child late effects and parent burnout after pediatric hematopoietic stem cell transplantation. *Pediatr Transplant*, 18(3), 302-309. <https://doi.org/10.1111/petr.12228>

Roskam, I., Raes, M. E., & Mikolajczak, M. (2017) Exhausted Parents: Development and Preliminary Validation of Parental Burnout Inventory. *Front. Psychol.* 8. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00163>

Seznam tabulek:

Tabulka 1 Popisná statistika	1
Tabulka 2 Lineární regrese Neuroticismus	2
Tabulka 3 Lineární regrese Svědomitost.....	3
Tabulka 4 Coefficients - PBO - Neuroticismus.....	3
Tabulka 5 Model Coefficients - PBO Svědomitost.....	3

Seznam obrázků:

Obrázek 1 Rozložení dat, histogramy	2
---	---